

Tokaj...

ERDÉLYI GAZDA

KUHNE E. MOSON

KUHNE E. hazánk legrégibb mező- gazdasági gépgyárában **MOSONBAN**

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy és többvasu aczélekék,
rét- és szántó föld-boronák,
hírneves szabadalmazott tolókerékes

„MOSONI DRILL” sorvető-
gépek.

Mélyítő és porhanyító eszközök
a tavaszi szántás helyettesítésére.

Uj! Burgonyamivelő eszközök,
Francia szőlőmivelő eszközök.
A vetőmag előkészítésére
Rosták, Konkolyozók, Centrifugók, stb.

Főraktár:
Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Uj! 1672

KUHNE E. MOSON-BUDAPEST.

Fiókraktár:
Temesvár, Gazdaudvar.

Lónyiró ollók, Marhanyiró ollók,

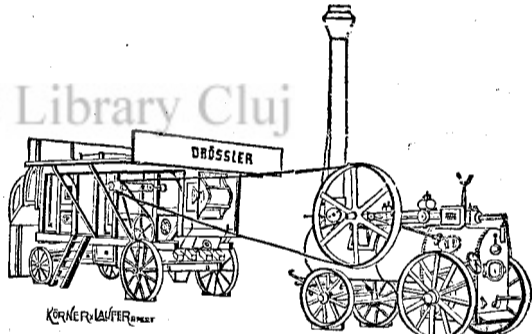
Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS”
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek
legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

cégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrassy-ut 2. szám.
Arjegyzék ingyen és bérmentve. 1532

Legujabb!
Rákóczy Drill!
vetőgépek.

KÖRNER-LAUTNER

Legujabb!
Rákóczy Drill!
vetőgépek.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár VI.; Váci-körút 59,
Gyár: Pozsony. — BUDAPEST. — Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, gözmogonyokat, gőzcseplőgépeket, gőzekeszközöket, vetőgépeket, járgányos és kézi oszlopokat, benzín és nyersolaj motorokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb gazdasági gépeket szállít szolid kivitelben, kedvező fizetési feltételek mellett. 1449

Árajánlattal és költségvetéssel kívánatra díjmentesen
szolgálok. — Képviselek kerestetnek.

Bükkfa-Szén

Gróf Teleki László Gyula

erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u. p. Nagy-Iklód.

Rettegi sz. v. v. állomáson waggónba rakra, a legolcsóbb napi áron waggonszámra beszerezhető.

Szívógázmotorokhoz és egyéb gazdasági használatra kisebb mennyiségben is. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségén számíttatik fel; vagy pedig zsákokat kérünk küldeni. 1423

Az aradi és csanádi egyesült vasutak cementgyára Gurahonezon szállít, lassan vagy gyorsan kötő

Portland-cementet,

mely a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet által megszabott normáliákat 70—80%-kal felülmúlja. Továbbá elad saját rendszere szerint készült

szabadalmazott hornyolt cement-tetőcserépgyártó gépeket,

melyekkel tetőcserép-szükségletét minden gazdaság házilag állíthatja elő. A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserépek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságúak. 1661

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63,

által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők,
tisztító-rosták, korikolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecs-kavágók, repavágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes
szél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

— AZ —
Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérhá-
zaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület
vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsö-
nőknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as évfolyam.

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb
Mezőgazdasági gépek**

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

**300,000 darab Smith-
Premier már használatban.**

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Mára-
maros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

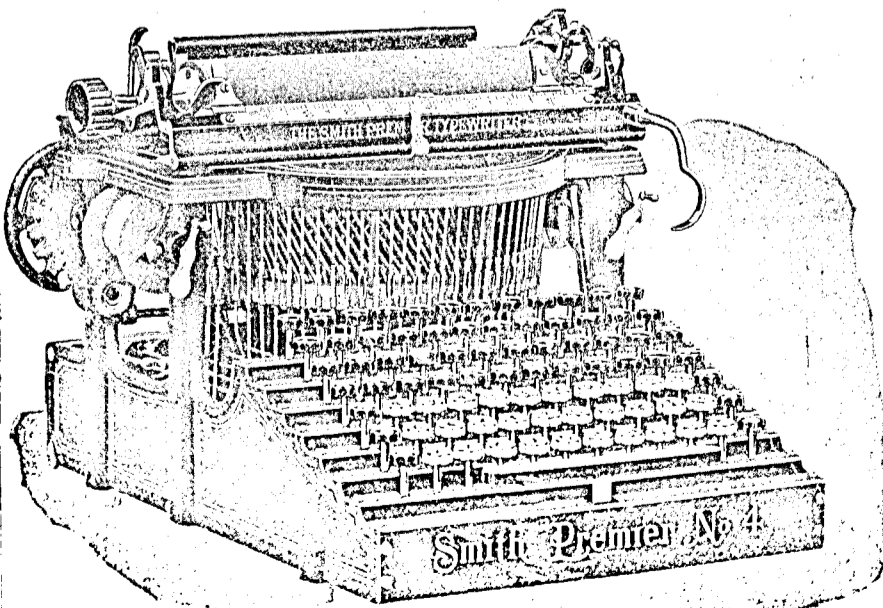
Központ:

Budapest, Andrassy-út 4.

Irógépmunkákat és sokszorosításokat a
legutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Egy könyv tanulságai. <i>É. E.</i>	57
Növénytermelési kísérletek hazarészünkben. <i>Br. Kemény József, Gidólatvi Kálmán, Egy gazdálkodó</i>	58
Melegágyak készítése, gondozása	59
A költetőgépekről II. <i>Jászberényi András</i>	60
Tárca:	
A bab a művelődéstörténetben	53
Kisebbszakközlemények:	
Hasas kancák ápolása. — Burgonyatermesztés nagyban és megművelési módok — Alacsony lójászlak. — A zsizsik kiirtása. — Rétek meszezése. — Megdőlésnek ellentálló buzafajták	61
Irodalmi szemle:	
Könyvismertetés. — r — s.	62
Vegyes közlemények:	62

Egy könyv tanulságai.

Méline volt francia miniszterelnök, a francia agráriusok híres vezére, fölöttébb érdekes, magyarul még meg nem jelent könyvet irt azzal a címmel és azzal a jelzővel, hogy: Vissza a röghöz! Művének eszmemenete az, hogy az ipari termelés mennyiségének növekedését a fogyasztás növekedésével összehasonlítva kétségtelenül bekövetkezettnek látja az ipari túltermelést, mely az árak lesüllyedésével, az ipari válságok bekövetkezésével a gazdasági és szociális élet óriási megrázkódtatását fogja előidézni. Az ipari túltermeléssel szembeállítja a földet, a röghöz, mely a termelés kiterjesztésének még beláthatatlanul tág és mély területet nyújt, a földművelés fejlesztését, amely a föld részére megtarthatja, szabad, független és biztos existenciára viheti a népet, amely ma boldogulását a városokban keresi. A munkásnak be kell látnia a bizonyítás erősségét — mondja — ha így szólunk hozzá: »Csak töletek magatoktól függ és holnap már tiétek a függetlenség, tiétek a biztos élet és az állandó jólét; csak tanuljátok meg, hogyan kell a földet megmunkálni és ha ezt tudjátok; egyéb nem kell törődnetek, ha más nem, bérlet mindig kerül és ha az meg lesz, szorgalmassak, takarékosak és becsületesek vagytok, mindig meg tudjátok majd szerezni azt a pénzt, ami trágya és állatállomány vásárlásához szükséges. Ez a pénz 6 — 10 és még nagyobb százalékot fog hozni, miként azt a kísérleti terek nektek megmutathatják.«

Nemcsak ezen konkluziójánál fogva lehet ránk nézve érdekes ez a könyv, sőt éppen maga ez a konkluzió ránk nézve kevésbé találó, mint azokra az országokra nézve, amelyekben a vidék elnéptelenedett, mert a munkabíró népesség a városok gyáraiban keres jobb boldogulást, amelyekben túltermelés van az ipar terén, mert a tőkék odaözoönlének és mert az állam legfőbb gondját az ipari termelés fokozása, a kivitel megdagasztása és kiviteli piacok szerzése képezi.

Nézzük meg a *Méline* adatait egyes országok, az egész világ ipari produkciójának és külkereskedelmi forgalmára nézve

és rosszul eső érzéssel kell megállapítanunk, hogy nemcsak hogy az ipari túltermeléstől vagyunk messze, de távol vagyunk még az ipar normális kifejlődésétől is, nemcsak iparcikkek kivételében maradtunk mögötte a többi nemzetnek, hanem ipari fogyasztásunk fődözésénél is nagymértékű behozatalra szorulunk. És azért az ipari termelés túltengését mi mégis érezzük: érezzük a munkásoknak elvándorlásában és kivándorlásában, érezzük egyes vidékeknek ennek következtében történt elnéptelenedésében. Érezzük a világ ipari túltermelésének kárát, sok ezer és százezer munkáskor elvesztése által, a mely nem nekünk, hanem idegen nemzeteknek szerez gazdagságot, hatalmat, erőt. Megértjük a *Méline* aggodó és figyelmeztető kiáltását, hogy: vissza a röghöz! Megértjük, hogy az ipari termelés folyamatos fokozásában elmerült országok elé állítja ennek következményeit; de mi magunkra nézve ezen becses könyv első részéből mégis csak azt a tanulságot meríthetjük, hogy ipari termelésünket minden lehető eszközzel fokoznunk kell addig a határig, amíg az a hazai szükséglet kielégítésére képes lesz. Kétségtelenül ez is növelni fogja a világ ipari túltermelését, bizonyára ez is egy érv lesz a *Méline* áll(tásához, ám ennek káros hatása csak a ma nagy exportra dolgozó és minket is ellátó államokra nézve lehet: reánk nézve ez általános közgazdasági és szociális szempontból csak előnyös lesz.

A nöghöz való visszatérés a *Méline* értelmezése szerint azonban nemcsak azt jelenti, hogy a munka a városokból a falvakba, a gyárokból a majorokba huzódjék vissza, hanem azt is, hogy a tőkék a szakértelem, a tudomány, a képesség is forduljanak a földhöz, mert csak így adhat a föld jobb boldogulást, nagyobb és biztosabb jólétet. Es ezt az értelmezést a mi viszonyainkra is aktuálisnak és megfontolandónak tartjuk, sőt ez az intés ránk nézve talán időszerűbb és szükségesebb, mint azokra az országokra nézve, a melyekben a nagy, sőt túízott ipari termelés mellett olyan földművelés és állattenyésztés van, a mely a mienknél sokkal fejlettebb.

Mikor tehát szükségesnek tartjuk azt,

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

— 32 év óta —

Mauthner
*
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
kaphat.

Gazdasági főzelék- és

— Dirágmag —

beszerezhető a

Magyar mezőgazdák szövet-
kezeténél Budapest
V. Alkotmány utca 31 szám.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Szőlők rigolozását gőzekével

70—80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

1297

A gőzekével rigolozott s már részben beültetett területek megtekinthetők Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Csombord szőlőhegyeiben.

hogyan megfeszített társadalmi munkával és az állam eszközeinek lehető igénybevételével ipart alkossunk magunknak, akkor nem kevésbé szükségesnek kell tartanunk, hogy növekedő társadalmi munkával és bőséges állami eszközökkel mezőgazdaságunk fejlesztésére is törekedjünk. A mi égalji, geográfiai és geológiai viszonyaink mellett újból azzá lehetünk, a mik egykor voltunk; Európa éléstárává. Ezt a hivatásunkat elvesztettük azzal, hogy az európai államok azon része, melyet hajdan élelemmel mi látunk el, a mezőgazdasági termelés kifejlesztésével ez alól fölszabadult és elvesztettük az által, hogy más világrészek, más országok nagyobb termelése tette fölöslegessé, vagy kevésbé szükségessé a mi cikkeink használatát.

Óriási nagy mértékben képes mezőgazdaságunk a továbbfejlődésre. Fokozhatjuk gabonatermelésünk átlagos és összes hozamát. Ipari és kereskedelmi növények termelésének szerezhetünk helyet és eszközöket. Elláthatjuk a nyugoteurópai piacokat mindazzal, a mit a nagyobb és igényesebb városi fogyasztás keres. Állatállományunkat megnövelhetjük számban és emelhetjük minőségben. Állati termékeink kivitelének új piacokat szerezhetünk. Ott vagyunk még, hogy földünk minden talpalatnyi részét nagyobb termelésre, nagyobb jövedelem adására tehetjük képessé.

Csak a termelés rendszerét kellene megváltoztatni, csak be kellene látni, hogy

a tőkének, tudásnak, értelemnek nagyobb fölhasználása által a földnek új kincsei tárulnának föl, a mely kincsek a tőkének kamatját, a tudásnak eredményét, az értelemnek jutalmát tudnák megadni. Vissza kell hát fordúlnia a figyelemnek a röghöz, a földhöz, mert vagyonság és miveltség valóban csak ott lehet, a hol nemcsak a hiányokat pótolják, hanem a meglevőket fönn is tartják.

É. E.

Növénytermelési kísérletek hazarészünkben.

(Interview levelekben.)

II.

3. A kísérletezés a növénytermesztésnél igen fontos szerepet játszik, kivált nálunk, hol, valljuk meg őszintén, még nagyon, de nagyon primitív módon gazdálkodnak a gazdák nagyrésze. S miután új termelési stb. eljárásokba belekezdeni a gazdák nagyrésze nem mer, hát épen a helyesen vezetett kísérletek lennének hivatva egyik-másik elítéletet megtörni és új és jobb termelési eljárásokra, jobb növényfeleségekre megtanítani és rászoktatni.

Igazat megvallva, erre a kérdésre úgy kellene felelnem, hogy mindezt igen fontosnak tartom és minden irányban való mentől szélesebb körbeni kísérleteket ajánlok, de mivel ez ugyszólva lehetetlen óhaj, hát röviden először is a helyes és okszerű talajmunkálást kéne kísérletileg bemutatni s szemmel láthatólag bebizonyítani az ősi szántás óriási előnyeit; réteink, de kivált legelőink még az ázsiai állapotokon is túltevő helyzetben vannak legtöbb helyen, a rét és legelő helyes mi-

velését s kivált trágyázását kéne bemutatni és bebizonyítani. Műtrágyák közül a phosphorsav-trágyák alkalmazását kéne lehető nagy számú kísérletekkel terjeszteni. A művelési módok közül a tengeri töltögetésnek felesleges sőt káros voltát bizonyítani. Kísérletekkel bebizonyítani azt, hogy a takarmánytermelés nagyon sok esetben sokkal jövedelmezőbb a magtermelésnél, kivált nálunk, hol a végén is az állattenyésztés kellene agazdálkodás legfőbb ága legyen. Kísérletezéssel keresni oly buza, zab stb. feleségeket, melyek a mostan természetű feleségeknél többet teremnek. Ezek volnának azon kísérletek, melyek első sorban volnának eszközlendők.

A magyaróvári országos növénytermelési állomás minden évben rendez kísérletet s ebben erdélyi gazda is részt vehet, de amint épen ezen állomás érdemű vezetőjétől tudom, igen kevés gazda jelentkezik Erdélyből s ezen kevés jelentkező közül is igen kevés küldi be jelentését, ez egyik oka, hogy nálunk nagyobb mozgalmat az óvári állomás nem indít. Ha ki lehetne eszközölni, hogy egy erdélyrészi fiókállomás rendezessék be, úgy biztosan nagyobb lendületet fog nálunk is a kísérletezés ügye venni. De ezen állomás vezetőjét egyéb munkával túlterhelni nem volna szabad, hogy egész idejét a kísérleti ügynek szentelhesse s kivált eleinte a kísérletező gazdákat meglátogassa, személyes tapasztalatok révén utasításokkal lássa el s a mi kísérletezésüél fő, pontoságra és lelkiismeretességre szoktassa.

M. Némethi, 1906. jan. 27.

Br. Kemény József.

4. A növénytermesztési kísérletekről tett 3 kérdésre az alábbiakban mondom el röviden tapasztalatom.

1 ső kérdésre: A növénytermesztési ki-

AZ „ERDÉLYI GAZDA” TARCAJA.

A bab a művelődéstörténetben.

A hüvelyes vetemények 3 faja: a bab, borsó és lencse közül az első emelkedett legtekintélyesebb fokra, igen terjedelmes atyafisága révén és a benne foglalt tápanyagnál fogva. Most nem az a célunk, hogy a bab anyagi hasznáival foglalkozzunk, nem akarjuk boncolgatni, mennyire nyújt bő táplálékot embernek-állatnak, hanem a művelődéstörténet szempontjából akarjuk szemügyre venni.

A bab igen tekintélyes korra tud visszatekinteni, mert földi bolyongásait már Kr. e. sok ezer évvel megkezdte. Kinában a termesztése már Kr. e. 2800 évvel ismeretes volt. Ugyszintén Indiában és Egyiptomban. Egyiptomból azután átültették Görögországba és Itáliába. Már Homeros is gyakran említi az Iliászban. Helemus u. i. Priámus fia, Menelaosz spártai királyra lőtt egy nyíllal, de páncélján lepattant a nyíl, miképpen, hogy visszapattan a bab, ha rostáláskor a szél megkapja és odaüti valamihez. A praktikus rómaiak is igen hamar fölismerték a bab fontosságát, mint

tápanyag és mint trágya, azért ajánlja is Columella a rómaiaknak, hogy búza után babot, borsót, lencsét is ültessenek, mert ez igen jól trágyázza a földet. Ép így mondja Plinius: „Solum, in quo faba sata est, laetificat stercoreis vice”. Magyarul: A föld, amelyen bab volt bevetve, erős lesz, mintha meglelt volna trágyázva.

Görög- és Olaszországban már nagyon korán kedvencz eledel lett a bab. sőt egyes vidékeken annyira szerették, hogy részben még a buzakenyeret is kiszorította. Plinius azt mondja a Pó mentén lakó népekről, hogy „bab nélkül nem tudnak megélni”. Ne is csodálkozzunk hát, ha a görögök és rómaiak egy babistenséget is tiszteltek. Az Athenből-Eleusys felé vezető úton egy kis templom is állott „Kyamites” (babisten: κύαμιος vagy τύαμος = bab) tiszteletére. Egy római patricziusi család, a fabius nemzetség pedig, a babtól (faba) vette nevét.

Sok vallási szertartásnál is fontos szerep jutott a babnak. A görögök a „Pyanepsia”-kon, (babünnep) mely ünnep Apolló tiszteletére lett megtartva, egy fontos ceremónia abból állott, hogy az ünnep résztvevők Apollónak egy tál babételt ajánlottak föl. Rómában volt

egy istenség „Carna”, mint az ember belrészeinek óltalmazója, ünnepe június 1-re esett s ez alkalommal erős ételeket áldoztak neki, köztük egy tál babkását sült szalonnával. A „Lemuraliakon” (hallotti ünnep) mely május első felére esett szintén furcsa egyházi szokások voltak. „Lemur” alatt a megholtak lelkeit kell érteni, de nem a jókat, hanem a bolygó, hazajáró lelkeket, a rossz szellemeket, melyek éjjel nyugtalanítják a jámbor emberek nyugóvását. Ezen imbolygó szellemek kiengetelésére a családapák, nevezett ünnepen éjjelkor, fekete babot áldoztak, az összes jelenlevők pedig, anélkül hogy hátrapillantának, fekete babot dobtak a vállukon keresztül hátrafelé.

Bár egyrészt a bab a régiek vallási szokásaiban is tért hódított, másrészt igen tisztálannak tartották, gyakori élvezetét pedig butitónak. Herodotosz és vele a magasabb kasztok Egyiptomban ép ezért tartózkodtak is az élvezetétől. Így tett Pythagorasz és Plato is. Sőt utóbbi annyira ment, hogy tanítványaitól nem csak a bab élvezetét vonta meg, hanem szigorúan meg is tiltotta nekik, hogy oly földre lépjenek melyen bab van bevetve. Rómában egyes papi rendeknek is tilos

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskére, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a botárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

sérletek, ámbar az erdélyi részeken igen kis mértékben történt kísérletezés s még a megtörtént kísérletezésből is kevés látott napvilágot, a mezőgazdaságra hasznosak voltak. Hiszen ezen kísérletek alapján terjedt el a Hanna-árpa, szárazabb vidékeken az óvári takarmányrépa termesztése, a melyek eddig igen jól beváltak.

2. kérdés: Hazarészünk mezőgazdasága tulnyomó részben a fősúlyt még mindig stálán még sokáig a szem (buza, rozs, árpa, zab és tengeri) termesztésére fekteti, tehát e növényekkel oly irányban tenni kísérleteket, hogy melyik faja az egyes növényeknek adna ugy mennyiség, mint minőségben jobb termést s így több hasznot a gazdának, tekintetbe véve talaj, éghajlat és időjárási viszonyainkat. Különösen a búzára nézve a rozsdának jobban ellenálló és korábban érő fajtájával. Nálunk az aratás megkezdése rendszeren július hó közepére esik rendszeren a leg nagyobb hősségre s innen van, hogy a mezősegen 10 évben alig egyszer történik meg, hogy a buza hektóliter súlya 79-80 klgrammot elérje. Legtöbbször a hirtelen érés következtében szorult szemű és hektoliterje alig éri el a 7+75 klgrammot. E kísérletek természetesen össze lennének kötve különböző trágyázási u. m. istálló-, mű- és zöld trágyávali kísérletekkel. Jó talajmivelő eszközök a mi vidékünkön például, jó, tartós és könnyen kezelhető váltó ekék, könnyen kezelhető hegyi vetőgépekkel és kapálógéppel lehetne kísérletezni.

Hegyi kaszálókon, melyek már fekvésüknel fogva szárazak s így gyakran gyenge termést adnak, milyen trágyázási móddal és milyen fűmagvakkal lehetne a termést jobban biztosítani. — Sokszor vetik szemünkre, hogy maradiak vagyunk magyar gazdák, hogy a buzatermesztés minden tudományunk. — Mennyivel jövedelmezőbb a burgonya, cukorrépa termesztése vagy a kertgazdaság? Nem mondom, hogy ez az állítás egyes esetekben nem igaz, de mit érek én el például a burgonyatermesztéssel, a mint nekem egy nemzetgazdász kiszámította, hogy holdankint 200-210 korona nyers bevétel van mm. t 3 koronába számítva, ha a legközelebbi piacig, hol ez árt elérhetem, tisztán vasuti fuvardíjban

volt a babevés. Így Jupiter papjainak (flamendialis). Ezt avval indokolták, hogy a bab emésztési zavarokat idéz elő és nagymértékben megakadályozza a szabad gondolkodást. Ez utóbbi a babvirág illatáról is áll, mely ugyan elég kellemes, de ha sokat szívunk belőle. bódító. A görög és római vigjátékirók a rettenetes erejű Herakleszt is úgy tüntetik fel mint otromba embert, ki neki fekszik kedvencz eledelének a babnak és annyit eszik belőle míg elbutul. Így Aristophanesnél, a „Béka” című vigjátékban. A bab szalma sem áll valami jó hirben. Egy régi német költő: Hans Sachs azt mondja egy goromba emberről, hogy „gorombább a babszalmánál” (ez is gröber denn ponstro) A bab bűnlajstroma ezzel még nincs befejezve. Ki gondolná a jámbor babról, hogy választási csalásoknak is volt okozója? „Babból élni” — ugyan elég áratlan és egyszerű életmód, de az atheniek azt értették aiatta, hogy az illető szegyenletes, tisztességtelen keresményből él. Azokat nevezték így, kik a magistratus választásánál a voksukat egyeseknek eladták. Megjegyzendő, hogy a szavazás fehér vagy fekete babbal történt.

De borítsuk a keresztény szeretet fátyolát a jó bab rossz oldalaira és maradjunk a

csaknem felét oda kell adnom a nyers bevételnek.

3 ik kérdés: A növénytermesztési kísérletek végrehajtására nézetem szerint, legjobb volna egy erdélyrészi fiókállomást állítani fel Kolozsvárt a gazdasági intézettel kapcsolatban; így a kísérlettevő gazdák is könnyebben érintkezhetnének az állomásvezetőkkel, könnyebben és gyorsabban kapnának egyes dolgokban utbaigazítást. Így a kísérletek helyesebben hajthatnának végre és az elért eredmény talán megfelelőbb lenne a valóságnak.

N.-Czég, 1906. jan. hó 29.

Gidófalvi Kálmán.

Szeretném kevés szóval kifejezni véleményem. Ezért inkább tapasztalataimból vonom le következtetésem — bár szükségesnek és elengedhetetlennek tartom az elméleti szakképzettséget, mely a mai nehéz viszonyok között a létért folytatott küzdelemnek alapját kell képezze.

Az erdélyi részeken is az utóbbi 10 év alatt igen sokat fejlődött növénytermelésünk. Hogy nagyon sok a tenni való, azt mindannyian, kik gazdálkodunk, tudjuk. Évről-évre jobban érezzük a munkáshiányt. Baj az is, hogy a mobilis mezőgazdasági hitel nálunk majdnem ismeretlen fogalom.

Már pedig munkaerő és tőke nélkül a legjobb minőségű föld sem produkálhatja azt, a mit más viszonyok között tehetne. A tagosítással sem értük el azt az eredményt, a mit kellett volna. Nagy hiba volt a közlegelek, rétek megszüntetése, felosztása, kihasítása. Nem voltunk és nem vagyunk ott, hogy ilyen eljárással magunknak használhassunk. Hazarészünknek speciális gazdasági viszonyai is vannak.

Ezek szabják meg nekünk az irányt, mely felé biztos eredménnyel haladhatunk. Hiszen még szántóföldjeinket sem kezeljük úgy, a mint kell. Már pedig, hogy nagy kiterjedésű réteink és legelőinknél állandó eredményt, biztos jövedelmet érjünk el, nem elég azokat külön kihasítva birtokunkban tudni; hiszen ezek teljes elhanyagoltsága a mai előrehaladott gazdasági viszonyok mellett — nagyon is a messze jövőben mutatják azon helyet, melyet különösen hazarészünkben betölteni hivatva lennének, ha t. i.

jó oldalaknál. Van-e szebb és kedvesebb, mint egy tűzvörös babvirággal befutott lugas. Shakespeare szentiván-éji álmában még az Oberont kiszolgáló tündérek egyikének is „babvirág” a neve.

Számos és számes mesének is tárgyat szolgáltatott a bab. A sok közül csak egyet említek: Vándorutra kelt a bab, a parázs és a szalmaszál. A mint mennek egy patakhoz értek, melyen nem tudtak átgázolni. Most mit tegyenek? A szalmaszál keresztül feküdt a patakon. jól megfogodzott mindkét oldalon s így hidat hevenyészett pajtásainak. Megindul rajta a parázs, de amint a patak közepére ért, megijedt a víz csobogásától, megállt, a szalmaszál tüzet fogott, elégett, a parázs beleesett a vízbe és kialudt. a bab pedig a paron annyira nevetett hogy megpukkadt. Meg is hal, ha szerencséjére arra nem téved egy vándor szabólegény aki azután fekete cérnával össze varrta. Azóta van a babnak fekete varrata. Még igen sok monda, mese jár szájról-szájra a babról, de azok már annyira ismeretesek, hogy kár leírni.

kezelésük és hasznavehetőségük olyan módon történne, a mint még — sajnos — hazarészünk szántóföldjeinél sem történik. Legalább tapasztalataim szerint csak kevés erdélyi gazdánál. — Azon körülmény, hogy a trágyának pénzben kifejezhető értéke csak egynemely vidéken van — legjobban bizonyítja elmaradottságunkat.

Sőt tudok városokat, falvakat, a melyekben a gazdák ingyen jutnának ehhez és még sem használják föl.

Nagy baj az is, hogy birtokosaink közül igen sokan indolensek mezőgazdaságunkat fejleszteni hivatott intéstúciókkal szemben.

Elengedhetetlennek tartom és pedig hazarészünk minél több helyén. Több éven át kísérleteztem magam is, természetesen olyan növényekkel, melyek speciel a mi viszonyaink között biztos eredménnyel termelhetők voltak. Ezek alapján tapasztaltam ki, hogy mit milyen fajtát és mennyit kell vetnem, hogy biztos terméseredményem is legyen.

Erdély több részén jónak látnám dohány, cirok, kender, len, borsó, lencse, mák, komló, cukorrépa, főleg pedig fűmagvakkal kísérletezni. Rétejüket és legelőinket javítandó, kísérletileg több helyen ezek termésfokozását célozva kellő intenzivitással kezeltetnék egyes kisebb területeket, melyek alapján kétséget kizáróan bizonyítani lehetne, hogy területi egység szerint a lehető legmagasabb nyers és tiszta jövedelem csak úgy érhető el, ha ezekre is annyi gond és munka fordítatik, a mennyit a jó szántóföld föltételez. Erre azért volna nagy szükség, mivel állattenyésztő hazarészünkben a rét és legelőnek kell gazdasági üzemünkben a legelső helyet elfoglalni. Utalok itt a vasutak által kimutatott adatokra, a mely legjobban bizonyítja állatkivitelünk mennyiségét.

Gazdasági gépek használatára reá utal a kézi munkaerő hiánya. Ezek között van sok olyan, melyet csak vidékenként lehet alkalmazni. Nálunk pl. a kapáló-gépek sőt a gözeke is jól beváltak. Aratógépeink pedig szelvényben használva vannak. Műtrágyákkal való kísérlet már azért is szükséges, mivel csapadék gazdag hazarészünkben pozitív eredménnyel járna. Különösen rétek és répa-földeknél. Rendkívül sok kopár terület vár befásításra. Tekintve a föld minőségét, igen sok helyen meglehetne kísérteni a gyümölcsfa ültetést. Erre a gazdák is hamarabb és szívesen vállalkoznak. Eredményt is hamarabb érhetnek el.

Ne várjunk mindent az államtól. Ezért jónak látnám, ha a gazd. egyletek a maguk hatáskörében esetleg a magyar-óvári növénykísérleti állomás támogatásával hajthatnának végre minél több kísérletet. Legcélszerűbb lenne minden gazd. egylet működési területén egy áldozatkészebb birtokost erre fölkérni. Mindenesetre sok olyan akadna, ki gazdatársainak — magának a gazdatársadalomnak — e tekintetben segítségére sietne, ha a kísérletezéshez szükséges anyagot és utmutatást megkapná. Véleményem szerint egy egy ilyen kísérleti telep — legalább 25 kat. holdon kellene legyen.

Nagyiklód, 1906. jan. 30.

Egy gazdálkodó.

Melegágyak készítése, gondozása.

A melegágy bizonyos magasságban összerakott és jól letaposott friss, szalmás lótágyából és erre helyezett földrétegből áll. A melegágy kiegészítő részét képezi a föld befogadására s a növényzet megvédésére szol-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önnikűdő ablak-roletták egyedüli főraktára.

gáló deszkakeret, vagy láda és az erre helyezendő ablakok.

A ládák és ablakok tetszés szerinti méretekben készíthetők. Legcélszerűbb azonban, ha a ládák 1.56 méter szélességben, 3.66—3.96 méter hosszúságban és 32 cm. magasságban készíttetnek úgy, hogy a ládák az ablakot tartó, két keresztül szögezett léccel három egyenlő részre legyenek osztva. Az ablakok mérete pedig 1.5 méter hosszú és 1.2—1.3 méter széles lehet.

A melegágyak a zöldségtermesztésnél arra szolgálnak, hogy azokban télen és korán tavasszal korai zöldségterméket termesztünk; másrészt, hogy bennük kiültetésre alkalmas, korai palántákat neveljünk.

A melegágyak helyét északról védett, száraz, napos helyen jelöljük ki. Itt 30—60 cm. mély gödröt ásunk és ebbe rakjuk a melegágy készítésére szánt trágyát. Hogy mily vastag rétegben rakjuk a trágyát, ez attól függ, — mit akarunk benne termesztetni és mily időszakban készül a melegágy. Nagyobb meleget kívánó zöldségtermékeknek (ugorka, dinnye, tök, bab) magasabb trágyaréteg szükséges, mint pl. saláta, kalaráb- és reteknek. Viszont januárban 50—60 cm., márciusban 30—35 cm. magas trágyaágyat szoktunk készíteni.

Megkülönböztetünk: meleg, langyos- és hidegágyat. A melegágy friss szalmás lótrágyából készíttetik. A langyoságyba kevés trágyát, falevelet, vagy giz-gaszt rakunk. A hidegágy minden melegítő anyag és ablak nélkül úgy készül, hogy északról védett, napos helyen kijelölünk egy ágyat. Ezt fölássuk és megterítjük komposzt- vagy egészen érett trágyával; majd körülvevük deszkával és ebbe vetjük palántanevelés céljából a magot.

A melegágy a következőképpen készül. A falevéllel vagy érett trágyával kevert friss lótrágyát a kijelölt helyen kelet-nyugati irányban, oly szélességben rakjuk össze, hogy a trágyaágy minden oldala 50 cm.-el szélesebb legyen mind a láda. A trágyát jól szétrázogatva 30—35 cm. magasságban rakjuk össze. Ezután jól letaposzuk s ha száraz, meleg vízzel megöntözzük. Ha ez megtörtént, az első réteg trágyára még annyit rakunk, mely magasra akarjuk a trágyaágyat készíteni. A második és következő rétegekkel is úgy bánunk el, mint az elsővel. A trágya jól letapostatván, reáhelyezzük a ládát, úgy, hogy déli oldala kissé lejtős fekvésű legyen. A ládába ezután a deszka közepéig, valamint a ládán kívül is trágyát rakunk s ezt addig folytatjuk, míg a láda kerülete a deszka felső széléig meg lesz rakva és taposva. Ezután az ablakokat föl rakjuk, ezeket pedig zsup szalmából font takarókkal fődjük be.

Az összerakott trágya 3—5 nap múlva teljesen átmelegszik és kissé lesüllyed. Ekkor az ablakokat föltámasztjuk és a ládában levő mérges gőzöket kibocsátjuk. Ennekutána a ládába 15—25 cm. magasan rostált, porhanyó és tápdús földet hordunk, úgy, hogy az elgerblyezett földszíne 6—10 cm.-nél ne legyen távolabb az ablaktól, mert ellenkező esetben a palánták fölnyulnak. Ha a föld nagyon átmelegednék, 1—2 nap múlva forgassuk meg s csak akkor vessünk, vagy ültessünk bele, ha hőmérséke 20—30° C.

A melegágyak gondozásánál legfontosabb teendő a szellőztetés, öntözés és az árnyékolás. A szellőztetésnek az a célja, hogy az ablakok föltámasztása által a palántákat részben friss

levegővel lássuk el, azokat a levegőhöz szoktassuk; másrészt, hogy az ablakok alatt levő nagy meleget mérsékeljük. A szellőztetés az időjárás és a palánták erőssége szerint nagy figyelmet és körültekintést kíván. Az öntözésnél legfontosabb az, hogy mindig langyos vízzel és mérsékeltén öntözzük, lehetőleg a reggeli órákban. Az ablakok beárnyékolására azért van szükség, hogy ezáltal a melegágy hőmérsékét csökkentsük, a föld gyors kiszáradását mérsékeljük és a növényeket a nap égető hevétől megóvjuk. Árnyékolásra használhatunk nád, vagy vesszőből készült fonatokat és vékony lécrácsot. Ugyanezen célból szokás az ablakokat agyag- és mészből készült péppel befecskenézni.

Hideg időjárásakor, kivált éjjel, nagy gondot kell a melegágyak betakarására is fordítani. Ezenkívül állandóan figyelemmel kell a melegágy hőmérsékét alkalmas hőmérő segítségével kísérni s ha a hőmérsék hideg időjárás esetén a kelleténél jobban lehülne, a ládákat körülvevő trágyát frissel kell fölcserélnünk.

A költető-gépekről.

II.

A költetőgépektől a leirtak szerint oly sok kívánni valónk van, hogy bizony azok közül a legtöbb rendszer nem válik be. A múlt év folyamán négy géppel végeztem kísérletet s a négy gép közül egyedül a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” által árusított »Cyphers Farm Economy» gép vált be. Ezen gépnek ára 120 korona s így az ismert költetőgépek között talán a legolcsóbb. A hőmérsékletet a legpontosabban tartja a költetés kezdetétől egész a költetés végéig. Könnyen kezelhető, amennyiben az egyszerű szerkezetű, de rendkívül érzékeny fémszabályzó csak egyszer kell beállítani s ezen egyszeri beállítás elég az egész költetési időre. A gép 100—105 tojás kiköltetésére való s így sem nem túl nagy, sem pedig nem kicsi. A meleget egy hajlított csövön vezeti be a gépbe s így eldugulás, füstlerakódás soha sem állhat elő, a mi pedig a komplikáltabb melegvezetővel bíró gépeknek egyik legnagyobb hibája. A meleget a gép minden részében meglehetősen egyenlően tartja, úgy, hogy kísérletem alkalmával a termékeny tojások 90%ból erős, egészséges csibék keltek ki. Hátrányul csakis az hozható fel, hogy aránylag sok petrolomot fogyaszt s hogy . . . nem magyar gyártmány. Ami az elsőt illeti, ez nézetem szerint a gép jóságát csak kis mértékben csökkenti, mert a petrolumfogyasztás többlete nem túl nagy, ami pedig amerikai származását illeti, hát ehhez már hozzá vagyunk szokva.

Szerény tapasztalatom szerint a költetőgépek közül a gyakorlatban csakis azok válnak be, a melyek fémszabályzóval vannak ellátva, a miért is jelen közleményemben csakis ezek kezelését ismertetem.

Minden gyáros a géppel együtt küld egy prospektust, a melynek felvilágosítása nyomán a gép összeállítható. Tekintve azonban, hogy e prospektusok ékes német és angol nyelven vannak írva, amit a legtöbbben nem értenek meg, a magyar gyárosok legtöbbje már felszerelve küldi a gépet. A megérkezett gépet először is üresen kell kipróbálni. A lámpát megtöltjük petrolummal, a belet egyenesre levágjuk s meggyújtva a lámpát a melegvezető cső alá helyezzük. A hőmérséklet eleinte lassan fog emelkedni, de 8—10 óra

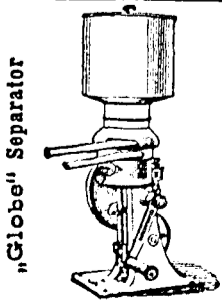
múlva már eléri a 38—40° C-ot. Ekkor az emeltyű alátámasztási pontja felett lévő csavarral az emeltyűt addig igazgatjuk, a míg 39.5° C-nál a fedő épen hogy felnyílik. Ha hosszabb időn át végrehajtott megfigyelések után azt látjuk, hogy 39.5° C-nál a fedő felnyílik, de már 39.4° C-nál lezárul, úgy a gépjól van beállítva s ez esetben a tojások belé rakhatók.

A költetésre szánt tojásoknak egészségeseknek, nagyoknak, termékenyeknek, tisztáknak és fiataloknak kell lenni. A termékenység biztosan meg nem állapítható, inkább csak a kakas minőségéből következtethetünk rá, ha azonban 7—8 napig bent van, a gépben, úgy teljes biztonsággal megállapítható, hogy melyik termékeny, melyik nem. A tojás tisztítása langy meleg vízzel történik, olyformán, hogy pár pillanatra vízbe tesszük, aztán a rajta levő piszkot tiszta ruhával letöröljük. Hogy a tojás fiatal-e vagy nem, az a rajta eszközölt felirásból tudható meg.

A kiválogatott s megtisztított tojásokat ezek után a költető keretre rakjuk olyformán, hogy a tojás idejét feltüntető jelzés felül legyen s hogy a tojások oly sűrűn álljanak, hogy maguktól ne mozoghassanak. Egyesek állítása szerint a gépet a tojás berakása előtt fel kell melegíteni, mások szerint a felmelegítést csak a tojás berakása után kell eszközölni. Tapasztalatom szerint jobb az üresen kipróbált gépet kihűlni hagyni, azután a tojásokat tartalmazó kereteket berakni, az ajtót lezárni s csak akkor melegíteni föl újból a költető teret. Ezen eljárás azért jobb, mert a tojások fokozatosan melegszenek fel, szóval ezzel is jobban megközelítjük a valóságot. A tojás berakását lehetőleg délelőtt végesszük, hogy így még aznap délutánján megfigyelhessük a gépet, nehogy a hőmérséklet abban esetleg nagyon magas avagy túlalacsony legyen. Ha valami hiba állana elő, úgy a délután folyamán azt kiigazíthatjuk.

A berakott tojásokhoz három napig nem szabad nyulni. Ez idő alatt összes teendők a hőmérsékletet figyelni, a lámpát minden nap megtölteni s a belet levágni. A költetés negyedik napjának reggelén az ajtót felnyitjuk s a keretet kivéve, a tojásokat 8—10 percig szellőzni hagyjuk, miközben a tojásokat teljesen tiszta kézzel megforgatjuk olyformán, hogy a tojáson levő jelek alulra kerüljenek. 8—10 perc elteltével a megforgatott tojásokat vissza rakjuk s az ajtót lezárjuk. A forgatást és szellőzést a negyedik naptól egész a tizenharmadik napig folytatjuk, még pedig napjában kétszer, az egyenlő órákban. Ezenfelül minden 2-ik nap langyos meleg vízzel bepermetezzük a tojásokat akár permetezővel, akár pedig kézzel, hogy a levegő mindig páradús legyen a gépben. Ezen időszak alatt is minden nap töltendő petrolum alámpába, a bél egyenesre levágandó s a hőmérséklet gyakran figyelendő. Nagy gondot kell fordítani arra, hogy petrolumos kézzel a tojásokhoz ne nyuljunk, mert az ily tojások könnyen elpusztulnak.

Mint említettem a költetőgépek belsejében nem egyforma a meleg. A szélek hőmérséklete ugyanis valamivel alacsonyabb, mint a középe. Hogy a hőmérsékleti különbség lehetőleg kiegyenlítettessék egy keret alkalmazása mellett úgy kell a tojásforgatást eszközölni, hogy azok a tojások, melyek félnapig a költetőgép szélein voltak, másik félnapra a közepre kerüljenek, több keret használata

„Globe” Separator

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár Fuchs és Schlichter,

Különlegesség:

„Svéd Globe Separator”

1660

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

kézierő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

BUDAPEST, VI., Jász-utca 7.

mellett pedig a keretek helyzetét kell olyformán változtatni fél-fél naponként, hogy minden tojás félnapig a szélen, félnapig pedig a közepén legyen.

A 19. naptól kezdve egész a kikelés végéig újlag nem szabad a gépet kinyitni. Kelés közben a hőmérsékletet felemelhetjük 40 C°-ra is, a mely a kikelés végéig megmaradhat. A csirkék zöme a 21, 22 és 23 napon ki fog kelni. A 23 ik nap délutánján a kikelt csirkéket kiszedjük, azokat a tojásokat pedig, a melyeket a csirke megtörni nem tud, vagy a melyből nem képes kibujni, nagy vigyázat mellett mi törjük meg, illetve nagyobb bitjuk meg annak nyílását. Az ilyen, segítséggel kibuvó csirke rendesen gyengébb minőségű lesz, de azért ez is megérdemli, hogy az életét megmentsük. Ha már azt látjuk, hogy több csirkénk nem lesz, úgy a megmaradt tojásokat s a visszamaradt tojáshejéket kidobjuk, a gépet forró lúgban megmoszuk, a gép belsejét pedig nedves kefével ki tisztítva napokon keresztül szellőzni hagyjuk.

A tojások termékenységét, mint említetttem, csak akkor lehet biztosan megállapítani, ha azok már öt-hat napig a gépben voltak. A vizsgálathoz teljesen sötét helyiség és egy tojásvizsgáló-lámpa szükségeltetik. Ha 5-6 napos tojást teszünk szoroson a vizsgálólámpa elé, úgy ha abban zavaros foltot látunk, akkor a tojás termékeny, ha pedig teljesen tiszta, úgy a tojás nem volt megtermékenyítve. Ezen terméketlen tojások teljesen egészségesek s házi szükségletre is felhasználhatók, avagy vizsgálat után azonnal megfőzendők s ez esetben hideg helyre téve a kikelt csirkék első takarmányául fognak szolgálni. 12 napos korban a termékeny tojásokat újból átvizsgáljuk. Ekkor már a zavaros folt egész sötét szint vesz fel, alakja a sarlóhoz lesz hasonló, mely a tojás hártájához van növe. Ha azt látjuk, hogy e sötét állomány a tojás mozgatása által nagyobb mozgást tesz a tojásban, úgy ezen tojás elromlott. A 12 napos elromlott tojás a kikelt csirkék takarmányául megfőzve még szintén felhasználható. 16 napos korban szintén megvizsgálhatjuk a tojásokat azon célból, hogy az esetleg bent maradt rossz tojások a gép levegőjét ne rontsák meg. Az ekkor talált rossz tojásokat azonban már ki kell dobni.

A tojáskeletetők leirt kezelése ugyan meglehetősen sok munkát ad, de ez tél folyamán, amidőn a gazdasszony egyéb dolgától ugyis ráér, igen érdekes és hasznot hajtó foglalkozás. A költetőgépek készítésében előálló javulások, de különösen a külföldön való terjedésük azt a hitet ébresztik fel bennem, hogy a költetőgép nemsokára minden magyar baromfityénysző birtokában meg lesz található s erős a hitem arra is, hogy ha a gépek kiválasztásánál gazdáink elővigyázatosak lesznek s azt lelkiismeretesen kezelik, úgy a megfelelő eredmény nem is fog elmaradni. Én csekély tudásomat szívesen bocsátom gazdatársaim rendelkezésére; forduljanak hozzám akár szóbelileg, akár pedig írásban a „kolozsvári gazdasági tanintézet“-be címzett levélben.

Jászberényi András.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ **Hasas kancák ápolása.** Dacára annak, hogy a hasasságot normális állapotnak tekinthetjük, az anyaállat szervezetében mégis nevezetes változások mennek végbe. Hasas kancának is munkát kell végeznie, ennek ellenértékeképpen a táplálékát is javítani kell. Az a körülmény, hogy hasas kancának bélrendszere össze van nyomva, arra készítet minket, hogy az állatnak oly tápot nyujtsunk, amely nem sok tért foglal el és ennek dacára nagyon tápláló. Különösen a hasas állapot második felében sok zabbal kell etetni, hogy a csikó fejlődésére elég anyag álljon rendelkezésére. A széna, amit nyujtunk, tiszta legyen és mentes minden penész vagy gombaképződménytől, épp úgy a zab között se legyen idegen mag, gaz. Óvatosan kell azonban bánni, mert ha az anyaállat meghizik, egészségtelen, nem életrevaló csikót hoz a világra. Itatásra tiszta víz a legalkalmasabb, de ennek sem szabad nagyon hidegnek lennie.

Épp oly fontos mint a táplálás az anyaállat megvédése mindenféle káros külső és belső befolyástól. Ártalmas, külső befolyások nem ritkán hirtelen megakasztják a csikó továbbfejlődését és létrejönnek korai ellések, elvetélések. Ily káros külső behatások: erős ütések a hasra, esés, hágtatás a hasasság tartama alatt, fárasztó nehéz munka, usztatás nagyon hideg vízben. Káros belső befolyások: hirtelen eledelváltozás, nehezen emészthető, tömő, romlott eledel nyújtása, nagyon hideg ivóvíz.

Az elvetelés igen súlyos és nehéz baj, melytől a lótenyésztők joggal félhetnek, mert nemcsak hogy elvész a csikó és evvel elmarad a haszon, hanem az anyaállat jó hosszú időre meddő marad.

Az istálló legyen tiszta, fekhelye kényelmes. Mint fentebb említettük, a táplálék ne legyen olyan, mely az állat bélrendszerét túltömni és sok tért foglal el. Legjobb arányosan elosztani, és többször napjában kevesenkint nyújtani. Minthogy hasas állatok bőrlégzése fokozottabb, mint rendes körülmények között, igen fontos az állat tisztántartása. Napjában többször is meg kell kefélni, de nem a vakaróval, hanem csakis kefével.

A hasas állapot első felében az anyaállat végezhet nehezebb munkát is, a második időszakban már csak könnyebbet, ekkor is vigyázni kell, hogy a szerszám ne szorítsa és hogy a rúdhoz ne érjen a hasával. Az ellés előtt 2 héttel minden munka szüneteljen és a kancát zárjuk be elrekesztett istállórészbe kötözetlenül (box). Ezek volnának nagy vonásokban azon útmutatások, amiket minden lótenyésztőnek szem előtt kell tartania, hogy erős, egészséges csikókat nyerjen és az anyaállat is épségben maradjon. — (L. Z.)

+ **Burgonyatermesztés nagyban és megművelési módok.** Hogy a burgonya nagyban való termesztésénél mily művelési módot alkalmazzunk, első sorban irányadó az, hogy az illető vidéken hogyan művelik. Ez abban leli magyarázatát, hogy a nép tartózkodó minden újítással szemben és szívósan ragaszkodik az ő ősi művelési módjához; ha most már új módszer szerint akarjuk földünket megműveltetni, oktatás, magyarázás dacára sok munkaerővel is kevés eredményt érünk el, a

munkásoknak éppen említett ragaszkodásánál fogva.

A kapával való ültetés — nagybani termesztésénél nem igen ajánlatos, mert igen sok munkaerőt kíván. Legegyszerűbb, legolcsóbb és egyszersmind leggyorsabb ültetési mód az eke utáni ültetés. Ha egyszerre 3 eket alkalmazunk, elég 4—5 ügyes munkás, ki az eke után a burgonyát a barázdában beülteti és mindjárt be is földeli.

Itt azonban vigyázni kell arra, hogy ne kerüljön a burgonya nagyon mélyen be a földbe se pedig nagyon távol, vagy nagyon közel ne legyenek a fészkek egymástól. Ujabbban szokás a 3-as töltőgető eke után is ültetni és ez célszerűbb is, mert nem kerülhet nagyon mélyre.

A burgonya ültetésére már ültető gépek is vannak. Ezekhez a földet úgy kell előkészíteni, mint a répához. Az ültető gép működése hármassal: lyukat váj, abba behelyezi a burgonyát és beföldeli.

A burgonya kiszedésére szintén vannak gépek. Csakhogy ezen utóbbiak nem alkalmazhatók minden talajnemnél, nehezebb agyagos talajnál igen sok föld keveredik össze a burgonyával, míg könnyebb, lazább talajnál a földből kiemelt burgonya olyan, mintha megmosták volna.

Az ültetendő faj megválasztásánál nagy befolyással bír a talaj minősége, éghajlati viszonyok és a cél, ami végből a burgonyát termesztjük. Könnyű, homoktartalmu talajban szeszégetési célra különösen alkalmas fajok: Leo, Ceres, Pomerania, Phönix; jobb, humus-talajban jó faj a: Richter Imperator, kék óriás. Juvel. Igen jó fajok még úgy szeszégetési, mint egyéb gazdasági és háztartási célokra: Orobus, növése egyenletes, héja és húsa fehér, virága világos lila színű; Walkür, igen dús keményítő tartalommal, termése szép ovális formájú; Fearnoughtwhite, magás növény. jól termő, igen nagy ellenálló képességgel. Ezen utóbbi fajok drágák ugyan, de a gazdag termés, amit adnak, bőven kárpótolják a kiadásokat. A termesztésnél azonban soha sem szabad egy fajt alkalmazni, hanem különféle fajokat.

A. N. Z.

+ **Alacsony lójaszlak.** Egy igás ló soha sem jut abba a helyzetbe, hogy a fejét magasan tartsa, annál kevésbé kell őt ily fejtartásra kényszeríteni — pihenés közben. Ha alacsony jászlat alkalmazunk, akkor a ló évés közben is megmarad természetes vagy megszokott testtartásában, évés közben pedig korántsem tapos össze annyi takarmányt, mint magasan fekvő jászolnál. Alacsony jászolnál nem szenved kárt a takarmány a ló lélegzete által sem, mert nem éri. Sokkal kényelmesebben eszik alacsony jászolból, mint magasan fekvőből, mert a magasan fekvőnél folytonos mozgást kell végeznie, hogy a takarmányt kiszabadítsa, kihúzza és igen gyakran megesik, hogy a ló szemébe, fülébe a takarmány között lévő magvak hullanak, ami veszedelmes gyulladásokat is előidézhet, alacsony jászolnál ez soha sem fordulhat elő. (Landwirtsch. Z.)

+ **A zsiszik kiirtása.** Leghatásosabb módszer a kifüstölés kénnel. E célból a helyiség minden nyílását gondosan betömjük, a padlóra valami alkalmas vas- vagy bádogtartóba kén teszünk és azt meggyújtjuk. A ke-

Lóheremagot vásárol a legmagasabb napi árban

HALDEK

magnagykereskedése és heremagkiviteli üzlete, József főherceg Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítója

BUDAPESTEN, VII. KERÜLET, KÁROLY-KÖRÚT.

letkező kőgőz mulhatatlanul megfojtja az egész fajzatot. Ha ez megtörtént, jól kikaparnunk minden repedést, szakadást, lyukat, ahol a zsizsik meghúzhatja magát, ezeket a repedéseket azután betapasztjuk és az egész helyiséget befestjük. A tapasztáshoz egy rész enyvből és egy rész fűrészporból készítünk ragasztékot. A befestéshez legalkalmasabb a mésztej, melyhez egy kevés ($\frac{1}{5}$ rész mésztejhez $\frac{1}{3}$ r.) antinonin, kreolin, vagy Keszler-féle fluatot keverünk. Célszerű ezen festést minden évben legalább egyszer megismételni.

+ Rétek meszezése. Nagyon sok rét azért ad silány terméseket, mert talaja mészen szegény; az ilyen réteket meszezéssel bizonyára meg lehet javítani s azokon nemcsak nagyobb mennyiségű fű, de jobb minőségű széna is fog teremni. A meszezés különösen a herefélék fejlődését mozdítja elő, amelyeknek nagyobb mennyiségbeni jelenléte a széna jóságát tudvalevőleg nagyon előmozdítja. Meszezni azonban csak az olyan réteket célszerű, amelyek nem vizesek s az ilyen is előbb okvetetlenül le kell csapolni. A másik követelménye a meszezésnek, hogy a rét által megkövetelt tápláló anyagokat, legtöbbször kálfoszfatot, vagy ritkábban foszforsavas trágyát bőségesen rendelkezésére bocsássunk. Ha ezt elmulasztanánk megteenni, a mész a rét tápláló anyagait csakhamar kiéli, mert azoknak a szokottnál nagyobb mérvű felvételét idézi elő, minek következménye, hogy néhány év múlva minden meszezés dacára, a rét termése csekély és a széna minősége silány leendő.

+ Megdőlésnek ellentálló búzafajták. Nagyon sokan gondolkoznak ez idő szerint azon, hogy a megdőlésnek ellentálló búzafajtákra tegyenek szert. Van is sok olyan búzafajta, a melynek merev és vastag a szalmája s így nem könnyen dől meg, csak hogy ezek mind későn érnek s azért nálunk többnyire szorult szemet adnak. Még leginkább lehet ajánlani próbaképen a somogyi tar búzát, a mely ugyan szintén megdől ha erre kedvező az időjárás, de nem olyan könnyen, mint a magyar búza. Külömben a megdőlésnek nem a búzafajta megváltoztatása az ellenszere, hanem a nedves talajoknál a víz lecsapolása, buja talajoknál pedig a mész és foszforsav alkalmazása.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés.

1. *A szőlőtöke helyes metszése és annak oksszerű nyári kezelése.* Irta: Saáry Ákos kaposvári állami szőlőszeti felügyelő. Azt szokás mondani, hogy a gazda ilyenkor téli időben érre olvasni: feltételezzük, hogy amit a pihenő időszakban olvasva elméjében megvizsgál, azt a nyár folyamán gyakorlatilag is kipróbálja. Hát az előttünk fekvő füzet nagyon érdemes arra, hogy szőlősgazdáink ne csak olvasgassák a télen, de annak tanácsait figyelembe is vegyék. Mert szerzőről tudjuk, hogy nemcsak hivatalból művelési szakmáját, de évek óta nagy lelkiismeretességgel állandóan buzgólkodik a gyakorlatban is s így kerületében a kiscgazdák szőlőművelésében is haladás tapasztalható. Egyszerű magyaros nyelvezettel van írva, nem leledzik tudományos túltengésben (mint a mai írók sok szakmunkája!) de

a kiscgazda csakugyan okulhat belőle, annál inkább, mert a 80 oldalos szöveget 19 ábra s 4 tábla világítja meg nagyon ügyesen, érthetően: pedig a szerző eléggé szerénykedik miattuk, hogy sajátkezűleg rajzolta. Annál nagyobb érdem ez! Melegen ajánljuk olvasóközönségünknek a füzetet, mely Pallavicini Ede őrgórnak, a somogyi hitelszövetkezetek elnökének van ajánlva. A füzet ára egy korona s kapható a szerzőnél, Kaposvárott.

— r — s.

2. *Konyhakerti növénytermesztés.* Irta: Németh József orosházi áll. kertész-tanító. Második kiadás. A kerti zöldségtermelés rendszeres, de vázlatos leírását találjuk meg e 80 oldalos füzetében. Röviden, könnyen megérthető módon ismerteteti az általános részben a zöldségtermesztés előfeltételeit, a 2-ik részben pedig az egyes kerti növények termelési szabályait. Ezen részben némely növény termelése gyakorlati útmutatásul is alkalmas, annyira tapasztalati alapon van megírva, míg az első rész ügyesen szerkesztett tananyagának mondható. Általánosságban tanuló kertészek jó tájékozódást meríthetnek e füzetből. A cím kisse tudományos színezetű s talán helyesebb lenne az egyszerűbb „zöldségtermesztés” irni; az előszót illetőleg pedig az a megjegyzésünk, hogy ilyen vezérfonalszerű tankönyvben nem szokás forrásmunkákra hivatkozni, pláne ha azok ehelyütt nem is aktuálisak, mert talajisme, trágyaisme, talajchemia s talajfizika terén: Cserhádi, Kossutány dr., Szecsey s Sissoovich által írott könyvek tekinthetők alapl munkáknak. A munka szerzőnél kapható egy koronáért.

— r — s.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Uj miniszteri tanácsosok.** A király f. hó 4-én kelt elhatározásával a földművelésügyi miniszterium két osztálytanácsosának, Förster Kálmánnak és gróf Szapáry Péternek a miniszteri tanácsosi címet adományozta. Förster Kálmán a mezőgazdasági szakoktatás ügyének vezetője már hosszabb idő óta ezen a téren végzett hasznos munkát és szerzett igazi érdemeket. Gróf Szapáry Péter az országos lótenyésztés fejlesztésében vett tevékeny részt.

— **Meghívó** A »Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete« folyó évi február hó 14-én, azaz szerdán délután 4 órakor az egyesület irodahelyiségében (Köztelek I. em. 10. sz.) tartandó választmányi ülésére. — Tárgysorozat: 1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása. 2. Két jegyzőkönyvhitelesítő tag kiküldése. 3. Tagsági ügyek. 4. Jelentés a pénztár állapotáról. 5. Számvizsgáló bizottság jelentése az egyesület 1905. évi zárszámadásáról és vagyoni állapotáról. 6. Az 1906. évi költségelölírányzat előterjesztése. 7. Folyamodványok segélyért. 8. Közgyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása. 9. Kilépő és lemondott választmányi tagok helyére 5 választmányi tag választása. 10. Folyó ügyek.

— **XXII. tenyészállatvásár.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXII. tenyészállatvásárjait 1906. évi március 4. és 5-én tartja meg Budapesten, a Tattersall részvénytársaság istállóiban. A vásár díjazási céljaira a földművelésügyi kormány 6000 koronát adományozott, ezenkívül kitűzött egy 2000 korona és egy 1000 korona értékű tiszteletdíjat, mely

utóbbi két díj csak abszolút tenyészértékkel bíró nyugati fajta bikáknak fog kiadatni Rendelkezésre áll továbbá egy 1000 koronás tiszteletdíj, melyet a főváros adományozott. A bejelentési határidő február 20.

— **A magyar búza.** Aradon vasárnap délelőtt mintegy 150, a megye minden részéről bejött birtokos előtt Cserhádi Sándor magyaróvári gazdasági akadémiai tanár előadást tartott a búza nemesítéséről Vásárhelyi József a gazdasági-egyesület igazgató elnöke megnyitó beszéde után Cserhádi tartalmasan adta elő bő tapasztalatait és az előadásnak fő pontját képezte az, hogy az ország azon részében, hol a híres magyar búza terem, ne termeljen a gazda idegen búzát, mert annak belértéke nem vetekezhetik a magyar búzával, hanem igyekezzenek a magyar búzából a megfelelő magot kiválogatva, magyar búzát termelni.

— **A cselédek balesetbiztosítási ása.** A munkás-segélypénztár igazgatósága a következőket teszi közzé: Az 1905. év folyamán feltűnően sokszor előfordult, hogy gazdasági cselédek balesetei alkalmával a segélyek kiszolgáltatását abból az okból kénytelenek voltunk megtagadni, mert a munkaadó az illető gazdasági cseléd után az 1900: XVI. t. cikk 8. §-a alapján évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat kellő időben meg nem fizette. A munkaadók egy része ugyanis — a mint ezt az elutasító határozatok ellen beadott felebbezésekben láthattuk — nincsenek kellőleg tisztában e hozzájárulási díj jogi természetével, azt tisztán adónak tekintik, holott az inkább a gazdasági cselédek kötelező balesetbiztosításának díjával tekintendő, a melyet, ha a gazdák kellő időben be nem fizetnek, nemcsak hogy baleset esetén a pénztártól semminemű megtérítésre számot nem tarthatnak, hanem az 1902: XIV. t. cikk 24. §-a értelmében sérült cselédjüknek, illetőleg ezek jogutódainak ugyanolyan összegű segélyt tartoznak a sajátjukból megfizetni, mint aminő segélytől ezek a pénztárral szemben elestek. Nehogy tehát jövőben a munkaadók hasonló károsodásnak legyenek kitéve, szükségesnek tartjuk a t. cím figyelmét erre a körülményre felhívni s kérni, hogy saját hatáskörében megfelelő módon gondoskodják arról, miszerint a munkaadók felvilágosíttatásának, hogy a szóban forgó hozzájárulási díj külön törvény által évenként előre fizetendő rendelt olyan állandó járulék, mely ha a közadók módjára kezeltek is, teljesen független az évenkénti adómegajánlástól s állami költségvetéstől, hogy tehát e hozzájárulási díjat jól felfogott érdekekben ez évben mielőbb, a jövőben pedig mindig az esedékesség idejéig (április 1-ig) fizessék be, mert ha kellő időben be nem fizetnék, ezáltal saját maguknak okozhatnak nemcsak anyagi, hanem erkölcsi kárt, mert ha a cseléd a hozzájárulási díj meg nem fizetése következtében a pénztártól baleseti segélyt nem kaphatott, tudja, hogy gazdája mulasztásának volt következménye, ami pedig a gazdák és cselédek közötti viszony rovására esik.

— **Buzáink.** A keszthelyi gazdasági intézet három éven át összehasonlító termelési kísérleteket tett a különféle buzanemekkel s ezek alapján a következőket konstata: 1. A diószegi búza fagyálló, korán érő, erősebb szalmájú, rozsdára iránt kevésbé fogékony, mint a tiszavidéki búza, bőtermő, nagyszemű, de minőségre gyenge. Elsősorban a Felvidékre

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetű a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

ajánlható buzaféle. 2. A tiszavidéki e kísérletnél is olyanak bizonyult, mint a milyenek azt országsszerte ismerik. 3. A doni buza a diószeginél nem jobb, érése később következik be, ezért a kísérletezést vele nem folytatják. 4. A francia szálkás buza könnyen kifagy, későn érik s ezért csak kedvező esztendőben ad jó termést, nagy hektolitersúlyu, nagyszemű buza, de minőségre gyenge. — Egyes kivételes esetekben lehet csak termelésének jogosultsága. 5. A somogyi tar buza később érkezik mint a magyar buza, ennél bővebben terem, minőségre ezeknél jobb, a magyar buzánál gyengébb. E buzánál igen jól megfigyelhető, hogy amint javul a buzafajta minőségre, gyengül a termőképessége.

— **A mezőőr tartása.** A közigazgatási bíróság a következő elvi jelentőségű határozatot hozta. Az a száz hoid, mely a külön mezőőr tartására a jogot megadja, több szomszédos községben is fekehetik, tehát több község határában fekvő birtok őrzésére egy és ugyanazon őr alkalmazható. A külön mezőőr tartására irányuló szándék bejelentésének elmulasztása csupán akkor szolgáltat okot a közös mezőőr költségeihez való hozzájárulás kötelezettségének megállapítására, ha az előjáróság az illető birtokost e részben nyilatkozatra felhívta, míg ellenben ha ilyen felhívás nem történt s a birtokos törvényes joga alapján külön feleltett mezőőrt az illető év április végéig tényleg alkalmazott, egyedül a külön mezőőr bejelentésének elmulasztása a közös mezőőr költségeihez való hozzájárulási kötelezettséget még nem vonja maga után.

— **Állatbiztosítás Fogarasmegyében.** Zernest fogarasmegyei község kebelében állatbiztosító-egyesület van most alakulóban. Az állattenyésztés képezvén a nép egyik legnagyobb jövedelmi forrását, az egyesület megalkotását egy népes népgyűlés szükségesnek mondta ki és két bizottságot választott. Az egyik bizottság az alapszabályokat dolgozza ki s megállapítja a biztosítási járulékokat s a biztosítás fokozatait, a másik bizottság feladata a taggyűjtés lesz. Tagja lesz az egyesületnek minden állattartó gazda.

— **Segesvár városnak** mai számunkban levő „Tenyészállatvásár” című hirdetésére külön is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Nemesfűztelepek.** Oly községeknek, ahol kosárfűztelepítésre alkalmas területek vannak és azokat nemesfűzvel akarják betelepíteni, minden egyes hold telepítéséhez 100 korona telepítési költséget és ingyen fűzdugványokat engedélyez a földmívelésügyi miniszterium, ha ez iránt való kérelmükkel vagy közvetlenül a földmívelésügyi miniszteriumhoz vagy a gazdasági egyesületekhez fordulnak.

— **Elvi jelentőségű jogi határozat.** Ha a haszonbérlet a haszonbérlet kezdetével a haszonbérlet területen álló fákat a haszonbérlet tartama alatt kivágni nincs jogosítva, abból nyilvánvalóan az következik, hogy a fákat a haszonbérlet megszűntével, természetesen növekedésüknek megfelelő állapotban köteles a tulajdonos birtokába visszabocsátni, ennek lehetősége azonban a fáknak jogellenes kivágása esetén ki van zárva, miből nyilvánvaló, hogy az a haszonbérlet részéről a haszonbérlet tartama alatt kellő módon nem is pótolható, miből viszont jogilag az következik, hogy a jogellenes cselekmény bekövetkeztével meg lévén állapítható a kár fenforgása és annak mennyisége.

— **Nemzetközi dohánykiállítás** Bruxelesben folyó év augusztus havában fog megnyílni. Eddig unicum számba megyen ez a kiállítás, a mely nemcsak a dohány gyártását, termelését és felhasználását, hanem mindazon ágakat is foglalja ölelni, a melyek a dohány gyakorlati földolgozásával összeköttetésben állanak.

— **Román pamutipari vállalat.** Bukarestben egy millió lei alaptőkével egy román pamutipari vállalat alakult, melynek alapításában az érdekelt bukaresti cégeken kívül két osztrák és magyar textilipari vállalat is részt vesz. A társaság egyelőre Bukarestben pamutfonógyárat létesít, melyet később egy szövettfestő és fehérítő teleppel is kiegészítenek.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselesége

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt
(gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Az intézet alaptőkéje 40 millió korona. —
ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzügyi viszonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre	9 20%
20 évi törlesztésre	7 60 »
25 évi törlesztésre	6 70 »
30 évi törlesztésre	6 10 »
35 évi törlesztésre	5 65 »
40 évi törlesztésre	5 35 »
42 1/2 évi törlesztésre	5 25 »
45 évi törlesztésre	5 10 »
50 évi törlesztésre	4 90 »
65 évi törlesztésre	4 60 »

Kölcsönök 4 1/2%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglalatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményt.

SZŐLŐGAZDÁK FIGYELMÉBE!

Eppen most jelent meg az új **Vincellérkönyv** 2-ik kiadása szemléltető rajzokkal.

Ára kötve 80 fillér.

Megrendelhető: **Vaday Józsefnél, Nagyváradon.**

Hozzáértők véleménye szerint „Ilyen értelmesen, röviden és gyakorlatiasan még egy könyvben sem volt összefoglalva a szőlőmívelés tudománya.” 1871.

Eladó élőfák.

Luczfenyő 1 mtr. magas 70 fillér, 75 cm. magas 56 fillér, 50 cm. magas 40 fillér. Juharfa 2 mtr. magas 20 fillér, Vadgesztenyefa, Kódiófa 1 1/2 mtr. magasak 10 fillér. Faiskola: **Görgő** (Győrmegeye). Megrendelhető: **Mérffy Ede** Budapest, vár, országház-utca 2. 1876

AZ „ADRIAI” BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik éven.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:
Szekula Akos
vezérfelügyelő. (1003.)

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Hazai gyártmány.

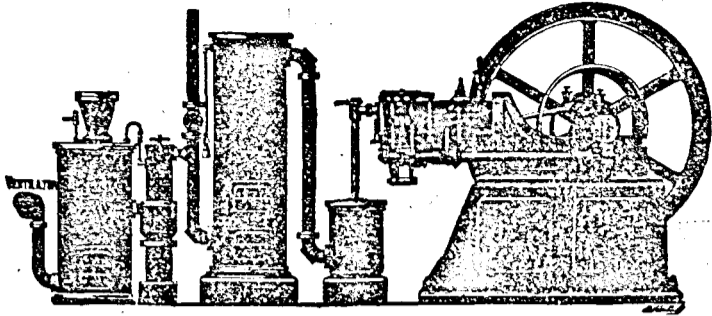
Eladó házhelyek!

Kolozsvár legszebb jövőjű, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az Erdélyi Gazdasági Egylet tőkén, az Attila utcában, még néhány jó fekvésű házhely eladó!

Csatornázás, Vizvezetékek, Villanyvilágítás!

Bővebb értesítés: naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig, az E. G. E. titkári Irodájában. Kolozsvárt, Petőfi u. 7. sz. I. e. balra.

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szilvő-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Mezőgazdasági Hitelbank Részvénytársaság

BUDAPEST, V., Báthory-u. 5.

Telefon (interurbán)
75-94 75-95.

Bankosztály

Távírási cím:
„Erőtelefon.“

A legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokosoknak törlesztéses jelzálogkölcsönt és birtokosoknak, bérlőknek és gazdatiszteknek rövid és hosszú lejáratu olcsó váltóhitelt nyújt. Sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre kölcsönöket folyósít a legmagasabb arányig.

Áruosztály.

1650 II.

TAKARMÁNYNEMŰEK: Védjegyzett „KISBÉR” czukortakarmány, melasse köleshordókban, finom és durva korpa, olajpogácsák, szárított sörtörköly, répaszelet és szeszmoslék. Szirup fehér tengeri moslék.

MŰTRÁGYAFÉLÉK: Chilisalétrom, superphosphát. Kartellen kívül: thomassalak és trágyafósz, olajok, kenők, zsákok és ponyvák, magvak, gazdasági gépek és egyéb gazdasági és technikai cikkek

Az áruosztály szívesen szolgál mintázott árajánlattal.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában u. p. t. és vasut: **Koncza**, elsőrendű, erőscsontu, legelőn nevelt

magyar bikák,

polandkina tenyészkánok, pekingi gácsérok darabja 8 korona, fekete Orpington kakasok darabja 20 kor. szállíthatók. Pekingi kacso-tojások 8 kor, emdeni libatojások és fekete Orpingtontojások 20 koronáért tucatonként előjegyezhetők. Vetőmagvak I-ső minőségben kaphatók.

1675. I.

Miksa Imre Hadrévi birtokában Szőlész, Borász állás betöltendő. Jó bizonyítvány és kevés igényűek előnyben részesülnek. A bizonyítványok **BÁN PÉTER** tisztartóhoz czimzendők — vissza nem küldetnek.

1677

Ajánlok,

mig készletem tart, elsőrendű

Baltacim magot

à 30 kor. 100 kg.-ként ab: Kis-Sármás állomás, vételár előzetes beküldése, vagy utánvét mellett.

Erezman Adolf

mezőgazdasága

Katona,

Kolozsmegye.

1668

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szilvő-, világító- és kohó-gázüzem számára.

Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

Url Rezső

sertésbizományos

BUDAPEST,

VIII., Bérkocsis-utca 12.

Sertéseket

sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

1534.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.278.240.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok		455.486.11 "

Összesen: 2.333 676.11 K.

1901. évi fölösleg 90.349.— K.

1902. " " 59.782.36 "

1903. " " 109.331.73 "

1904. " " 72 438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén

az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Árjegyzék.

1667

Balogh Gyula Balaton-henyel szőlőgazdaságában termelt és eladásra kerülő gyökerecs fás szőlőoltványokról, valamint saját termésű Balatonmelléki ó és új hegyi borairól.

Az oltványok, I. rendű szokványminőségbe kerülnek eladásra Ripária portális, Vitis salonis és Rupestris-monticola alanyon Olaszrizling, Mézesfűh, Piros Dinka, Ezerjó 90 forint, Furmint, Zóldsilváni, Szerémiaöld,

Budaizöld, Erdei, Chasselasblancveranpent, Szlankamanka, Nagyburgundi 100 frt. Muscátlunel, Muscát otonel 150 frt. Aranka, Mathiasz 180 frt. Ezeréves magyarország emléke 200 frt. A csillaggal jelzett fajokból igen erős kétéves, pótlásra igen alkalmas oltványok 110 forint ezerekenként.

Boraimat 50 literen felüli mennyiségben kölcsön hordókba a következő árakon szállítom, literenként 1900—1901. évi nehéz édes rizling, ezerjó pecsenye bor 160 fillér, 1900—1901. évi kissé könnyebb és savanykásab

60 fillér, 1903 évi Rizling asztali savanykás 48 fillér, 1904. évi Rizling, Ezerjó édes asztali 46 fillér, 1904. évi savanykás asztali bor 40 fillér. 1904. évi vörös, burgundi 60 fillér, 1905. évi 50 fillér. 1905. évi fehér ujbokor 36 fillértől 48 fillérig literenként minőség szerint. 1905. évi Muscotály 80 fillér, Finom Törköly pálinka 130 fillér literenként. Szőlőtelepemről nagymennyiségű európai gyökerecs és sima vessző is kerül eladásra. Megrendelések kéretnek **Balogh Gyula**, szőlőgazdasága címére Zalamegye, Balaton-Henyé, posta helyben.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részéről

Kolozs és több számszédős megye területére
ingatlan jelzálog kölcsönök
„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kimélt eljárással szolgálatára legyek.

Bármilyen felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálók.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem űlni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes- akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaügynökség.**Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.**

„Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolítatnak.“

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozSVÁRTT

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt Korbuly-ház) olesó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt (s **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD**

Már 25 éve küldöm szét

az 1900. évi

párisi világkiállításon

Grand Prix-vel

— kitüntetett —

Eredeti Hanna**Vető árpámat.**

Czímem:

Vodicka F.

földbirtokos

Smrztitz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

1058

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEDGYES, 135. N. Küküllőmegye) volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve. 1639

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1823

fegyvergyár és (prácios) puskamüves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czellövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben **Különlegesség** nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8 — kilogramm.

Forradalom!!!

Legujabb Legujabb.

A vadászvilág technikai terén való orvoslásra a **TAMBOUR-féle** kettős hatású öninüködő biztosító és ellenbiztosító szabadalom a bármily rendszerű fegyvereknek rögtöni lökészenléte ad és egyszetsmind absolute biztosítást **véletlen elsülés ellen.**

A töltött fegyver felhúzott kakasokkal, beállított rögtönzővel bármily helyzetben, csak a Tambour szabadalom által van minden veszély elhárítva, minden fegyver veszélytelen lesz mint egy sétatot.

Kérjen kimerítő prospektust ingyen és bérmentve. **Levelezés magyar!** **Levelezés magyar**

A legjobb minőségű juta- és len-

Zsák

vízhatlan kazal, gép- és szokér-

PONYVA

bármily méretben a legolcsóbb gyári árban kapható 1451

Marha-Mérlegek! Erős vaskorlással 1500 kilogramm horderőre tolsúlylyal vagy súlyokkal mérésre berendezve a legjobb és a legerősebb szerkezettel!

Szekér-Hid-Mérlegek! Kocsik, szekerek és állatok mérlegelésére! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 méter hosszú, 2 méter széles, tolsúlylyal erős és szolid kivitelben.

Raktári-Mérlegek! Mindenféle rendszerű, erős és pontos kivitelben minden mérleg törvényesen hitelesítve 3 évi jótállás és jókarbantartás mellett.

Dénes Manó

gazdasági szekér-hidmérleg és marha-mérleg gyáros

Budapest.

1610

Gyártelep:

VII., Dohány-utca 57.

Iroda és raktár:

VII., Dohány-utca 78.

Répanag

oberndorfi, óvári, eckendorfi, francia és zárttoku **kék mák**, székely tengeri legkorábbi, hőtermő prairie királyné tengeri, **tenyészállatok** kaphatók

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában, u. p. KONCZA.

1675. II.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság**BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.**

Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603 Cheque számla: a Magy. Ieszá nit. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a te-lekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint közönségi szövözeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendü gyártmányban legkedvezőbb feltételek mellett:

Gazdasági gépeket, Gőzcséplő-készleteket, Tolókerék-rendszerü vetőgépeket, Egyetemes acél-ekéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészyári berendezéseket. Szecsakavájokat, 1461 Répavágókat, Morzsolókat, Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, csukor-, szesz- és keményítő-gyárak be- rendezése, Műtrágya, erőtakarmányok Derbymalasse, zsák, ponyva stb. stb

Egyszer használt zsákok liszt, korpá, tengeri, fa-szén töltésére állandóan olcsó árak mellett kaphatók.

Nagyságos Hamák Kolos kir. táblabíró ur szőlő-uradalmában absolut szokványszerű Ripáriára vetett bámulatosan erős 2 éves gyökeres fás fajtiszta

Som (furmint) Leányka, Százlevelű, Ezerjő eladó.

Oly erősek, hogy öreg szőlőben pótlásra is alkalmasak és a 2-ik évben teljesen teremnek, ezre 90 forint.

Abasár (Hevesmegye)

Tóth Sándor,
urad. szőlőintéző.

1673

Szám: 681—1906. kig.

Hirdetmény.

Segesvár városának kormányhatóságilag engedélyezett tenyész-állatvásár

folyó évi márczius hó 12-én fog az új marhavásártéren megtartatni.

A vásár alkalmával a város által díjak 600 korona összegben fognak kiosztatni.

Helypénzek vagy más díjak nem szedetnek.

Díjakban csakis azon nagyküllőmegyei tenyésztők részesíthetők, kik bizonyítvánnyal igazolják, hogy a díjazandó állat legalább $\frac{3}{4}$ (háromnegyed) év óta birtokukban van.

A városi tenyészállatvásárral kapcsolatosan a segesvári járási főszolgabíró külön hirdetménye szerint járási tenyészállat díjazás is fog megtartatni, mely alkalommal díjak 670 korona összegben fognak kiosztatni.

A marhalevél feltétlenül elhozandó.

A vásár alkalmával községek és földbirtokosok tenyészállatokbani szükségletüket fedezhetik.

Segesvár, 1906. évi január hó 30-ban.

A városi tanács.

1674.

Próbára ingyen.
Helyesen gondolkozó csak
Ausztia-Hungária költőgépet

1663

vesz.

Részletfizetés.

Zahner Henrik főtanító „Silesia“ szárnyasudvarában, Brandorf, Osztr.-Sziléziában, költőgépeimmel az eredmény 120 tojással: I-ső költés 95%, II-ik 97%, III-ik 96%, IV-ik 97%, V-ik 95%, VI-iknél pedig 97% tyúk, kacsá és csirke.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Elismerőlevél több cs. és kir. főerdésmesteri hivataltól, számos hercegi és grófi jószágkezelőségtől.

G. MÜCKE, Reisenberg bei Wien.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi szuperfoszfátok, valamint a tavasi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

„AGRÁRIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacéleketej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgöncim: „Agraria“ Budapest, Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélanyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.